

ID: 220

Hava Kalitesinin Niğde Örneğinde İncelenmesi

Orhun Soydan

Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Mimarlık Fakültesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde, Türkiye

Özet

Hava kirliliği, çeşitli kimyasal işlemler sonucu açığa çıkan, başta yakıt kalıntıları olmak üzere gaz hveya partikül halindeki maddelerin canlıların hayatına zarar verecek miktarlarda atmosferde birikmesi olarak tanımlanmaktadır. Hava kirliliğinin artmasında hızlı kentleşme, sanayileşme, motorlu taşıt sayısının artması, meteorolojik koşullar, ısınmada kullanılan yakıtlar, sanayi kuruluşları ve termik santrallerin yaygınlaşması önemli rol oynamaktadır. Hava kirliliği hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde insanları etkileyen önemli bir çevre sorunu olup, özellikle gelişmekte olan ülkelerin mega kentlerinin ve dünya nüfusunun dörtte birinin sağlıklı konsantrasyonlarda hava kirliticilere maruz kaldığı tahmin edilmektedir. Dış hava kirliliğinin yüksek olduğu şehirlerde yaşayan insanlar, temiz havaya sahip kentsel alanlarda yaşayan nüfusa göre daha fazla kalp hastalığı, solunum sorunu ve akciğer kanserine yakalanmaktadırlar. Yarısından fazlası gelişmekte olan ülkelerde olmak üzere, her yıl 1,3 milyon kişinin hava kirliliğinden öldüğü tahmin edilmektedir. Daha uzun sürelerde görüldüğünde, büyük şehirlerdeki kirlilik, inşaat aşamasında artma eğiliminde olup, maksimuma ulaşmakta ve azaltım stratejileri geliştirildikçe yeniden azalmaktadır. Sanayileşmiş batı dünyasında, kentsel hava kirliliği, bazı bakımlardan son aşamada olup SO₂ ve is düzeylerinde etkili bir düşüş yaşanmaktadır. Ancak son yıllarda artan trafik, dikkatleri nitrojen oksitlere, organik bileşiklere ve küçük parçacıklara yöneltmiştir. Özel araç sayısının artması yeni ortaya çıkan bir sorundur. Gelişmekte olan ülkelerin çoğunda hızlı kentleşme şu ana kadar kontrolsüz büyümeye ve çevrenin bozulmasına neden olmuştur. Buradaki hava kirliliği seviyeleri hâlâ birçok şehirde artmaktadır. Bu çalışmada Niğde ilinin en yoğun kullanım alanlarından biri olan Dr. Sami Yağız Caddesi boyunca hava kalitesi ölçülmeye çalışılmıştır. Caddenin her iki tarafında eşit aralıklarla 22 noktada H₂S, O₂ ve CO ölçümleri yapılmıştır. Ölçümler günde toplam 4 farklı zaman diliminde yapılmıştır. Elde edilen değerler ArcGIS 10.3 yazılımına aktararak haritalar üretilmiştir. Cadde boyunca belirlenen gazların ölçümünün homojen bir şekilde dağılmadığı, özellikle oksijen miktarında değişimin diğer gazlara oranla daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hava, Hava Kalitesi, Coğrafi Bilgi Sistemleri, Peyzaj, Niğde

